

Tóth Csaba
MONS PHILOSOPHORUM
– A Bölcsék Hegye –

A RÓZSAKERESZTES-ALKIMISTA BEAVATÁSI ÚT

Qui ascendit in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto eius? Innocens manibus, et mundo corde. (Psal. 24,3-4.) – Ki mehet fel az Úr hegyére, s ki állhat meg az Ő szent helyén? Az, akinek keze ártatlan, kinek szíve tiszta.

Az alábbi kép forrása: *Die Lehren der Rosenkreuzer*, Altona, 1785-88., Második kiadás: *Die Geheimen Figuren der Rosenkreuzer*, Berlin, 1919. A képet közli W. J. Stein: *Weltgeschichte im Lichte des Heiligen Gral*, Orient-Occident Verlag, 1928

Különös, fallal kerített hegy magasodik előttünk, tövében emberekkel, rajta pedig egy fölfelé vezető ösvény mentén különféle állatokkal és más furcsaságokkal. Ez a meseszerűnek látszó kis képecske azonban korántsem csupán a költői fantázia terméke: az emberi lélek földre szállásának és felemelkedésének egyetemes titkait rejti, az ismertebb alkímista ábrázolásoknál sokkal összetettebb módon. Ezért érdemes vele elmélyültebben foglalkozni, előrebocsátva azonban, hogy a jelen rövid elemzés természetesen csak egyike vagy része a lehetséges megközelítéseknek. Nem az intellektuális magyarázatok kaleidoszkópját akarja megalkotni, hanem a kép intenzív elképzeléséből, meditálásából fakadóan szeretne értelemtelen ösztönözni egy hasonló beleélés, továbbgondolás kalandjára. Így a kép maga mondhatja el, amit el kell mondania.

Egy 17. századi rózsakeresztes irat így szól: *A Föld közepén, a világ centrumában áll egy hegy, amely kicsi és nagy, puha, lágy és sziklás, kemény. Mindenkinek messze van és közel. Ehhez a hegyhez menjetek éjszaka idején, midőn az éjszaka leghosszabb és legsötétebb. De tisztítsátok meg előtte a lelketek szent imával, és ne kérdezzétek senki fiától, merre vezet az út. Mint egykor Éliás a Hóreb hegyén, vihart, földrengést és tüzet láttok majd és éltek át, míg egy szép reggelen, pirkadatkor megialjátok a Kincset, a legnagyobb ajándékot, azt a Tinkturát, mely az egész Földet aranyá változtathatná.*

Mi ez? Mi ez a hegy, mi ez a vándorlás, ez a vihar, majd a pirkadat? Mi ez a Kincs, amely a Földet, de leginkább az emberi szíveket aranyá, a szeretet aranyává változtathatná?

Ez a hegy, a *Bölcsék Hegye*, nemcsak a bölcséké. Mindenkié, aki keresi a bölcsesség, a megigazulás útjait, ám azoké is, akik egyáltalán nem keresik. Erre a hegyre ereszkedünk alá, vágyva, szenvedve és megismerve a földi életet, s ha eljön az ideje, ugyanazon az úton kaptatunk fel magaslataira, a sorstól fűtött tisztítóúton, az önmagunk erényeivel, hibáival és tévedéseivel való szembenézésen át a szellem tiszta fennsíkjaira. Mert ez a hegy első jelentésében nem más, mint saját testünk, amelyben lelki-szellemi életünket éljük a földön, a test, ami *puha és kemény*, s amely *mindenkinek messze van és közel*, azaz, amit megszoktunk és mégsem ismerünk. Ez a test és világ képe, amelyen élünk, melynek hegy-völgyein, rejtekein, ösvényein vándorlunk és eltévedünk,

lélegzünk, átmelegszünk, szeretünk, éhezünk, szomjazunk és eltöltekezünk aszerint, hogy minémű lélek, gondolkodás, érzés, akarat lakik bennünk, világos és sötét, hűvös és izzó.

A testi-lelki-szellemi folyamatok titkát, melyek a "hegyen" zajlanak, a körbefutó TÉGLAFAL rejti el a közönséges és nem közönséges halandó elől. Ez a fal mindenekelőtt a hétköznapi és nem hétköznapi tudat, amely nem lát bele saját folyamataiba, nem látja közvetlenül sem a testi, sem az azokat fenntartó érzékfeletti életfolyamatokat, csak a külső testi-fizikai világot, melybe "kiüzetett". Ebben a tekintetben a fal az Édenkert fala, de az emberi testet a külvilágtól elválasztó bőrmek, húsnak is jelképe lehet – ezért az eredeti képen rózsaszínű, testszínű. A hegy, és a rajta látható természetes színű sziklák, növények, állatok, tárgyak testi szervrendszereket és életműködéseket szimbolizálnak, egy jól megkülönböztethető hármasságban: az érzékszerv-idegrendszert (fejrendszer) fent, a ritmikus-keringési rendszert középen, az anyagcsere-mozgásrendszert pedig lent. Mivel e három fő életműködés mindazonáltal egybeáramlik, áthatja egymást az emberben, ezért szimbólumai is kifejezik ezt, melyeket hasonlóképp folyamatszerűen és rugalmasan kell értelmezni. Így pl. a nyúl, a gondolkodás és az idegrendszeri folyamatok jelképe, nem a kép felső részén, hanem a hegy alján jelenik meg, ám ennek van még egy másik oka is, amire a továbbiakban kitérek.

Maga a hegy tehát az egész élő organizmus képe – a KÖVEK: a csontok, izmok, bőr; a FÁK, BOKROK és ÁLLATOK: az életfolyamatok, zsigeri központok szimbólumai. Kő, növény, állat és ember, tűz, víz, levegő, föld és az őket összefűző Élet: együtt van itt a teljes Világmindenség. A hegy kifejezi a Kelet, Közép, Nyugat ezoterikus-geográfiai viszonyait is: lent a külső világ tudásának, a külső "máya" kergetésének szimbolikus történetét látjuk (ez egyben a Nyugat materiális fej- és has-kultúrája), középen az ellentétes erők és hatalmak találkozása és döntő csatája bontakozik ki (ez volt eddig a 20. századi Közép-Európa sajnálatos sorsa, benne Magyarországgal és a Kelet-Nyugat közötti nagy szintézis máig vajdúdó lehetőségével, melyet hol Nyugat felől, hol Kelet felől érkező ellenhatalmak akadályoznak meg), fent, a bástya felett pedig az intuíciós-kognitív szféra, amelyben a valóság igazi természete lepleződhet le (ez Kelet, az emberi lélek "kelete", azaz szellemi forrásvidéke, és a földrajzi kelet, amely főként régebben a magasabb, meditatív megismerés, a szellemi fejlődésért a világi javakról és hívságokról lemondó életvezetés példáit, a harmóniára törekvést mutatta föl – hozzátesszük, hogy Kelet és Nyugat hagyományos határvidéke a Szentpétervár-Konstantinápoly-Alexandria vonaltól nyugatra eső kb. 2000 km-es sáv, vagyis Közép-Európa). De ne szaladjunk előre! Nézzük, honnan indulunk!

A hegy tövében HÁROM EMBER lehetetlenkedik. Nyulat akarnak fogni. Ezek azok az emberek, akik azt hiszik, hogy pusztá kézzel és földhözragadt vagy felhőkön járó értelemmel megfoghatják és birtokolhatják az élet értelmét: ezek a "szofisták", a materialista álbölcselkedők, az elméletiek és a praktikusok. A KALAPOS FIGURA azokat jelképezi, akik tudatukban teljesen el vannak zárva minden szellemi valóságtól, és csakis a külső valóságot és a hozzátapadó egójukat óhajtják valóságnak tekinteni, de hasonlóak az elméleti idealisták is, akik bár hihetik és vallhatják a

"mennyeik országát", de lelkükben csak egy világot ismernek, a földit. A TÉRDEPLŐ FIGURA, feje fölött a furcsa "gőzzel" azokat jelenti, akik a belső, érzésbeli vagy értelmi illúzióktól nem látják a valóságos életet. Végül a HÁT-RATEKINTŐ FÉRFI—, aki emezt félrelökni készül, azok megtestesítője, akik hevességükben minden falnak fejfel mennek neki, mint ez is itt. Többé-kevésbé mindannyian így kezdjük, mint ez a három a képen, az értelmi, érzelmi vagy akaratú egyoldalúság szimbólumai.

A kép alján az 1604-es dátum látható. Emögött egy szellemi-világtörténelmi titok húzódik: a hagyomány szerint, amikor Christian Rosenkreutz, a rózsakeresztes áramlat megalapítója 1484-ben fizikai értelemben meghalt, sírkamrájának befalozott bejárata felé azt vették: POST CXX AN-NOS PATEBO (120 év múlva megnyílok). Azaz: ami addig rejtve volt a szellemiség és a földi-emberi világ Krisztus által megújult kapcsolatára vonatkozóan, kiáramlik a világba, és Rosenkreutz – aki tudatosan törekedett arra, hogy mélyen átítatódjék ezzel a bölcsességgel – a szellemi világból inspirálni kezdi a fogékony emberek lelkét, hogy az akkor születő materializmusba ne merüljenek el túl mélyen, és a Földön megtalálják minden igazság szellemi forrását. Rosenkreutz ezt a szellemi munkáját – ekkor már ismét a földi életben – 1604-ben egy szellemi világban lezajlott tettel kezdte meg: Buddhát inspirálta egy nagyjelentőségű misszióra a szellemi Mars planetán, aminek lényege az emberi vérben lévő szenvedélyerők "befelé fordítása", interiorizálása volt, az egész jövőbeli emberiségfejlődés érdekében. (Rudolf Steiner: *Das esoterische Christentum und die geistige Führung des Menschheit*, 1911-12.)

A korabeli tudósok, (pl. Robert Fludd) szerint az 1604-es év egy új világkorszak kezdetét jelzi, amit néhányan okkult-asztrológiai szimbolikával úgy fejeztek ki, hogy új csillag jelent meg a Hattyú és a Kígyó csillagképében, s ezt összefüggésbe hozták egy új próféta megjelenésével. Nagyjából ekkortól kerül az emberiséghez egy új megismerési képesség, ami a későbbiekben – bár forradalmi változásokat hoz mind a gondolkodásban, mind a társadalom életében – sok tévedés és szerencsétlenség okozója lesz. Fokozatosan kerül nyilvánosságra az előző, 15-16. századok rejtett rózsakeresztes bölcsessége, egyre több ilyen ihletettséggű, egyetemes reformot, szabadságot, egyenlőséget és testvériséget sürgető írás, és számos, ma már misztikusnak tűnő tudományos munka. De kik is voltak a rózsakeresztesek?

Rózsák voltak a keresztben: a Jézus Krisztus által végrehajtott golgotai misztérium nyomán a misztikusan, belülről fakadó új emberi képességek, új életérzés, gondolkodás, morális akarat titkát igyekeztek megismerni. Rózsák a keresztben: az újkorban erőteljesen kialakuló matematikai-fizikai jellegű gondolkodás tér-idő keresztjén megfeszített emberi lélek feltámadásának, szellemivé válásának lehetőségeit jelképezik. A rózsakeresztesek látták meg, hogy az emberiség egyre mélyebbre süllyed a materialista felfogásba, amely előtt hatástalanná válik a külsődleges vallásosság és morál hagyományos tanítása, az, amivé a kereszténység lett, és egy hatalmas szellemi impulzuson kezdtek el dolgozni a 14-15. században, az anyagi hierarchiák közvetlen munkatársaiként, az ő jóváhagyásuk és vezetésük oltalmában. Egy érzékfeletti történet tette ezt számukra lehetővé, ami leginkább egy mennydörgésekkel és villámásokkal teli kozmi-

kus viharhoz volt hasonlítható, és ezzel választ kaptunk a rózsakeresztes irat által említett "viharra": a felső hierarchiák, a Trónusok, Kerubok és Szeráfok ekkor vezették az emberiség lelki-szellemi szférájába a kozmikus intelligenciát (Rudolf Steiner: *Die karmischen Zusammenhaenge der anthroposophischen Bewegung*, 1924), amelynek fényében azután az emberiség fokozatosan képessé vált önmagától elkülönítve, tárgyilagosan szemlélni a világ jelenségeit. Egyelőre azonban az ember jórészt csak arra tudott figyelni, amit ez a mennyei képesség felfedett előtte, de maga a képesség és lelki-szellemi háttere még nem kerülhetett figyelme fókuszába. Sőt: e képességet máig azonosítani szokás azzal, amit e képesség által gondolunk, látunk... Ezért az igazi rózsakeresztesek arra törekedtek és törekednek ma is, hogy megmentsek az emberi megismerést attól, hogy teljesen materializálódva elszakadjon forrásától, széthasadjon "hítre és tudásra", elmélet és gyakorlat, nemzeti és egyetemes elvek, Kelet és Nyugat kibékíthetetlen és dogmatikus ellentéteire. Hiszen belátható, hogy világ és ember szerves egység, szellemmel áthatott, hézagtalan életmegnyilvánulás, a szellemiség anyagi megnyilatkozása, és csak az emberi tudatban keletkezett egy átmeneti, bár annál baljósabb szakadék a valóság szellemi tartalmának és külső formájának észlelése között. Voltak számosan, akik helyesen látták ezt a problémát, s olyanok, akik anélkül, hogy tudtak volna róla – sőt, talán tiltakoztak is volna az ilyen feltételezések ellen – egy rózsakeresztes inspiráció szellemében dolgoztak, mint az emberiség segítői. Sajnos az is megíörténik, hogy a hit, a tudás, nemkülönben a szabadság, egyenlőség, testvériség szociális eszméit messzemenően félreértik, jobbról, balról, középről egyaránt. És még nem vagyunk túl a nehezen... De, mint az Írás is mondja: *ahol nagy a szükség, ott közel a segítség.*

A hegyre vezető utunkat tehát el kell kezdeni már most, és nem szabad a véletlenre, vagy a vétkes passzivitással felfogott kegyelemre bízni. Mert *aki keres, az talál, s aki kér, annak adatik. Kopogtassatok és megnyitattik néktek!* Ha tehát már eleget futkostunk a *nyúl* után, és kissé már el is gondolkoztunk a földi hiábavalóságokon, nem marad más hátra, mint felkeresni a HEGY ÖREGJÉT, aki ott ül a föl-felé, a megoldás felé vezető út küszöbén, a barlang szájában. (PATER METALLORUM)

Első ránézésre ő a bölcs tanító, a Remete, aki az élet dolgait megismerve magasabb igazságot keres, ill. ad. A földi gyönyöröktől, hívságoktól és gondoktól való eszmér és kiábrándultság megtanít tisztelni és értékelni a bölcsőbb embert. Már nem nevetjük ki, nem gúnyoljuk ki a bölcseségről és tisztességről való beszédet. Elindulunk a Megismerés, a Beavatás nagy útján, miután levetkőztük a három fickó lelki egyoldalúságait. Épp ennek szükségességét fejezi ki a fatöknön ülő meztelen öreg. Ez a kép, hogy a megfelelő tanítást követően egy barlangba kell belépünk, azt a magasabb titkot is magában rejti, hogy az emberi lélek újjaszületéséhez, bár csak időlegesen, de szükség van az érzékszervi észleléstől, valamint az ennek alapján kialakított külsőséges ítélekezéstől és gondolkodástól visszahúzódni – természetesen azok után, hogy mindent elkövettünk a tiszta észlelés és tárgyilagos ítéloképesség kialakítása érdekében. Ez az újkorban maga is egy beavatási fokozatnak, a lélek megerősítésének számít (Rudolf Steiner: *Der rosenkreuzer-*

rische Geistesweg). A Barlang a beavatás helyének ősképe, ahol az érzékszervek és a mindennapi tudat becsukódnak, hogy a lélek maga aktivizálódjék és megnyílhasson a lát-hatatlan befogadására. Tisztelet és a világmegnyilatkozásokból kiáramló bölcsesség iránti érett figyelem szükséges ahhoz, hogy elindulhassunk a hegyre felvezető ösvényen.

A Barlangból kiérve újra egy NYÚL kerül elénk. Ez azt jelenti, hogy a barlangbeli belső lecsendesedést, az érzékszervek és a tudat elnyugvását követően válik valóban megragadhatóvá az igazság, amit a felkészületlen, éretlen szofisták odalent még hasztalan kergetnek. A koncentráció és a meditáció csendje és szellemi aktivitása révén lassanként élni kezdünk a gondolkodás folyamatában, nemcsak a gondolkodás termékeiben, az absztrakciókban. Ezért a *nyúl* ezen a fokon a GONDOLKODÁS feletti uralom megszerzésének szükségességét és lehetőségét jelenti, a tükrözött gondolkodás megragadását és átalakítását eleven gondolkodássá. Ezáltal kialakulhat a helyes légzés is, míg fordítva – légzéstechnikák vagy tudattompító meditációk (agykontroll, hipnózis és hasonló) által hatva a tudatra – az emberi lélek ma már a testi folyamatoknak esik áldozatul (*Lepus, deut der Kunst Chymia*). A *nyulak* a hegy alján ill. az út kezdetén ennek megfelelően egy fontos tényre világítanak rá: az újkori és főként nyugati emberiség, akinek ez a kép szól, fejlődésének arra a fokára érkezett – legalábbis nagy általánosságban, amittől mindig lehetnek eltérések –, hogy eredendően a gondolatain, a képzetalkotásán, a *fején* keresztül alkot tudatot a világról – ellentétben a keleti emberrel, aki még többé-kevésbé őrzi a *hasaddal gondolkodj* lehetőségét (D. T. Suzuki – E. Fromm: *A zen és a pszichoanalízis*, Helikon, Bp. 1989) – s ezért a képzetalkotással való tudatos munka a teljesebb megismeréshez és élethez vezető modern beavatás megkerülhetetlen és elsőrendű kiindulópontja. Innen a gondolkodás képes a legmagasabb titkokat is követni, és tudósítani róluk.

Amikor a koncentrált gondolkodást mélyen átértük, fokozódó melegség és végtelen nyugalom tölt el bennünket. A Szellem, ami a koncentráció és meditáció révén egyre előbbé válik bennünk, képekben, imaginációkban kezdi megnyilatkoztatni valóságát. A KOTLÓS ennek az érzéstartalati imaginatív tudatnak a képe, az ÉRZÉS képi erőinek összegyűjtését fejezi ki, amint egy szakajtóban ül a tojásain. Az előtte csordogáló PATAK a lélek első feloldódását, a *mérgék* első kiürülését jelzi ezen a szinten. (CLAVIS ARTIS)

Az elmélyülés, a belső imagináció erősödésével a szellemi *hő* egyre jobban felszabadul és kiterjed, egyre jobban igyekszik birtokba venni és átjárni az egész testet. Ezt úgy éljük át, mint rendkívül megnövekedett belső erőt, mint a belső naperökkel, fény- és melegségerőkkel való színről-színre találkozást, melyeknek élő képe az aranyárga színben pompázó OROSZLÁN a hegy közepén, a kép *szívében*, egy halmon. Olyan erőket kapunk ekkor, melyekkel a tovbábiakban semlegesíthetjük, átalakíthatjuk a testiség leg-erősebben magához láncoló erőit, a zöld SÁRKÁNY erejét, a vér fizikai erőit, amelyek közönségesen a pusztító szenvedélyekben, indulatokban, önzésben, faji előítéletekben fejeződhetnek ki. A füstölő-gőzölő testszínű kemence, a SZÍV KOHÓJA is ezt az átalakítást, transzmutációt fejezi ki, annak magasabb szimbólumaként, amé a Kotlós volt odalent. A hegynek ebben a középső régiójában az AKA-

RAT erőinek birtokbavétele zajlik. Itt következhet be a Vándor számára a második, most már jelentősebb feloldódás- és megszabadulás-élmény. Kilépünk az emberi test és tudat kettősségre szabott világából: az Oroszlán FEHÉR SASSÁ (vagy Galambbá), a Sárkány FEKETE HOLLÓVÁ alakul. A madárrá válás a szublimációt fejezi ki, a lélek erőinek szellemivé válását. Ezen a szinten a Vándor választhat vagy választásra kényszerül a fehér és a fekete mágia között, és az elbukás veszélye fenyegeti. (AQUILA ALBA, IANUA ARTIS) A kettősség princípiumait a NAP (Oroszlán) és a HOLD (Sárkány) fejezi ki (SOL LUNA). Ezek testi-lelki megnyilvánulásaitól válhatunk most meg: mielőtt továbbmennénk és belépünk a TORONYBA, kívüli hagyjuk a kettősség tudatát, Napot és Holdat egy DÉZSÁBAN. Ezt a szeparációt, elkülönítést jelzi a falon a MERKUR asztrológiai-alkémiai jele a Nap és a Hold mellett. (SERVUM FUGITIVUM)

A Vándor most a Torony bejáratához érkezik. Csak a fél kapuszárny van nyitva, jelezve, hogy a fölfelé vezető út szűk, nem vihető át rajta semmi fölösleges. A Kapu fölötti FEHÉR TÁBLÁN is talán egy erre vonatkozó mondat áll, melyet azonban a Fehér Sas eltakar a szárnyával. A felirat talán ugyanaz, mint Lukács Evangéliumának 6,38. verse, amit Christian Rosenkreutz is látott többek között a Menyegzőre menet a várkastély egyik kapuján: DATE & DABITUR VOBIS – adjatok és adatik néktek (J. V. Andreae, *Chymische Hochzeit des Christiani Rosenkreutz Anno 1459*. Stuttgart, 1616.)

Ha mindennek zúgólódás nélkül eleget tettünk, akkor léphetünk át azon a Nagy Küszöbön, ami a valódi szellemi világot elválasztja és összeköti az érzékleti-lelki világgal. Ez az Életet és Halált elválasztó és összekötő Nagy Küszöb, amely múlandó és múlhatatlan szférákra osztja az Élet világot. Eddigi utunk a múlandóságból vezetett kifelé a múlhatatlan, szellemi világ felé, eddig a szellemnek a múlandósággal való találkozásait szemléltük, most feltárul az, ami a szellem saját, örök világához tartozik. Ebben az örök szellemi világban, ahol a halál születés és a születés halál, mindannyian éltünk földi születésünk előtt, és élni fogunk halálunk után. Az pedig, aki a magasabb megismerés útját választja, már életében megtapasztalhatja a szellemi világ valódi ajándékait, önmaga, embertársai és az egész Teremtés üdvére és örömére. (PRINCIPIUM LABORIS)

Amikor a Nagy Küszöbön szerencsésen átértünk, a Torony tetején látjuk, amint a TUDÁS FÁJÁT, a múlandó ismeretek szemre kívánatos, eledelre jó bibliai fáját egy BÖLCS ÖREG kihúzza a testi-tudati kettősség tartóedényéből, ill. ha fönről lefelé kísérjük a folyamatot, beleülteti. (Az öreg valójában angyali lény, aki már az isteni bölcsesség égszínkék öltözetét és sapkáját viseli, szemben a hegy lábánál szaladó kék kabátos szofistával, ki eszerint még csak testi értelemmel bír.) A fa kihúzásával a Vándor összes eddigi ismerete, tudása átalakul (a csillag és lombik a fa lombjai között) az ÖRÖK ÉLET FÁJÁVÁ, amely a hegy másik oldalán növeszti a szellem-lélek-test, az ég-föld-ember őshármaságának örökké nyíló égi virágait (három csillag a másik fán). A Vándor tudati élete ekkor teljesen érzékletmentes, agytól független, önmagában megálló. (SENIOR, ARBOR ARTIS, RADIX RUBEAM & ALBAM)

Út innen nem vezet fölfelé, de nem is kell: többé nincs

szükség lábakra és útra a járáshoz, mert a szellem maga megy oda, ahová akar. Felszállva a hegy csúcsához megpillantjuk a SZENT SZELLEM HÁZÁT, az Evangélium sziklára épült házát (Mt.7,24.). Ez a hely az ide megtérők lakása, ezt a helyet készítette Krisztus a követőinek (Ján. 14, 2.). A Ház fölött pedig, a hegycsúcson nem más látható, mint egy aranypánttal összefogott bíborszín országalma képeben a LAPIS PHILOSOPHORUM, a Remedium Universalis, a Tinctura, ami mind csak más és más neve az égből alászállott GRÁLNAK.

Számos félelmetes harcos lakik Munsalvaeschen a Grállal – mondta a remete (Trevrizent). Kalandot keresve gyakran kilovagolnak. E templárius lavagok, arattak bár bajt vagy hírnevet, vétkükért vezekelnek itt. Egy harcias társaság él tehát a várban. Elmesélem neked, hogyan táplálkoznak. Egy Kőből élnek, melynek esszenciája a legtisztább. Ha még sosem hallottál róla, elmondom neked: Lapis exillis a neve (Lapis Ex Caelis). E Kő erejétől a Főnix hamuvá ég, melyben azután újjászületik. – Így vedli le a Főnix a tollait és káprázatos pompával ragyog, mint azelőtt! Aztán: bármilyen beteg lehet egy halandó, attól a naptól, amelyen látja a Követ, nem halhat meg azon a héten, és jó színben marad. És bárki, hölgy vagy férfi naponta látja a Grált, nem hal meg kétszáz évig, és be kell ismerned, hogy színe olyan friss, mint élte virágjában, kivéve, hogy a haja megöszül! – Olyan erőket ad a Kő a halandó embereknek, hogy húsvukat és csontjaikat hamar megfitalítja. Ezt a Követ a grál-nak is hívják. (Wolfram v. Eschenbach: Parzival)

Az alkímiában és a rózsakeresztes kereszténységben – mely a mai kor és a jövő kereszténységének műhelye – a Bölcsök Köve, a Grál szimbolizálja Krisztusnak az emberiség számára hozott legnagyobb ajándékát. Ez a Quinta Essentia, a négy teremtett (tűz-föld-levegő-víz) mellett az ötödik: a teremtetlen lényeg, amely az összes többi alakítja és elrendezi, ez az éterikus princípium, amely Krisztus által ma rejtelmesen új életre kel az emberi lélekben. Az Evangélium az alapja annak a szimbolikának, amely Krisztust kőnek nevezi: aki erre a kőre esik... (Lk.20,18), a becses kő (1.Pét.2,4-6.), s amit Krisztus ad: fehér kövecske... (Jel. 2,17.). A kő az örökkévalóságot fejezi ki, különös módon épp a fizikai marandóságával, ami egyben azt is jelenti, hogy Krisztus természetfeletti ereje a kövekig át akarja hatni, arannyá akarja változtatni az egész Földet. Krisztusnak, mint szellemi naperőnek ez a rejtett tevékenysége az elmúlt évszázadokban egyre markánsabban nyilvánkozott meg.

Mindenekelőtt a 8-9. században figyelhető meg két alapvető, és messzire ható mozzanat a nyugati emberiség szellemi életében: az egyik az emberi intelligencia földjévé válásának, egyéniesülésének kezdeti megnyilatkozása, amely a 869-es konstantinápolyi zsinat egyik dogmájában fejeződött ki eléggé szélsőségesen, míg a másik mozzanat a Grál-imagináció felragyogása volt. A zsinaton kimondták – furcsa módon az evangéliummal ellentétesen (v. ö. Zsid. 4,12., 1Kor.2,9-16,15,44.) –, hogy az emberek nincs szellemi lénytagja, amely összeköthetné a rejtett szellemi-isteni valósággal, csak halandó lelke és teste – ez a dogma a régi szellemi megismerés érzékelhető hanyatlásának a jele. A Gráltörténettel, majd a rózsakereszteséssel egy új szellemi út eleven képei kerültek felszínre, amely egyszersmind továbbmentette a korábbi misztériumok valamennyi életképes

magvát is. Így például a Mons Philosophorum egyes részleteiben ~~pt.~~ felbukkannak egy sámán-beavatási látomás elemei. (Hoppál Mihály: *Sámánok* Helikon, Bp. 1994, és Varga Géza és Hoppál Mihály tanulmánya, *Zöldövezet*, 1993. Tél). Emögött egyrészt nyilvánvalóan az egész Ázsiában elterjedt szent hegy-képzetek (babiloni, zoroasztrianus, manicheus, altaj-hegységi mítoszok), ill. a megismerési-beavatási út hasonló archetipusai és fokozatai állnak. Nem meglepő a hasonlóság a keleti és a rózsakeresztes képzetek között, hiszen az utóbbi áramlat célja nem pusztán a Kelet vagy a Nyugat megismerési útjainak ecsetelése, hanem Kelet és Nyugat szintézise, reális kapcsolódásuk megtalálása. (Van itt egy Magyarország számára különösen jelentős analógia: a Mons Philosophorum hármasdombja, tetején a Grál országalmájával és a koronával (!) egybeesik az ősi, valószínűleg szabir eredetű magyar országcímerrel, a hármasdombbal és a középső (!) domb tetején lévő koronából kinövő kettőskereszttel. Utóbbi eredetileg szervesen kapcsolódik a szkíták majd a szibériai sámánok madaras életfa-ábrázolásaival, és apostoli keresztként is ugyanaz volna a jelentése: út, ami összekapcsolja a Földet az Éggel.

Szent István alakja
a Képes Krónikából

Nem véletlen ez az analógia a magyarság és a rózsakeresztesség között: mindkettő a Közép, a szív bölcsességének missziójára, a helyes összhang megteremtésére választatot ki, szemben a Kelet még individualitást mellőző univerzalizmusával, aminek ma számos luciferi – földtől és jelentől távoltartó – vonása van, és szemben a Nyugat már egyoldalú materialista racionalizmusával, ami viszont erős ahriáni – földhöz és a tárgyi jelenhez láncoló – befolyást mutat. De mindegyik még remélem visszatérhetek az Ország-építőben.)

A két 8-9. századi esemény tehát magában foglalta az emberiségfejlődés két alapvető jövőbeli lehetőségét, az ember egymást kiegészítő és egymástól nem függetleníthető útjait. Egyfelől azt, hogy az önálló emberi individuum, az emberi szabadság és felelősség megszületéséhez – mind történelmi értelemben, mind pedig az egyes ember felnőtte válásában – szükség van a szellemi átélés és világkép bizonyos *elfelejtésére*, az emberfeletti valóság észleléséből történő kiválásra és alászállásra; másfelől pedig azt, hogy eme alászállás összes pozitív és negatív következményeinek tapasztalásából létrejöhet egy újabb felfelé ívelő fejlődés, természetesen nem pusztán az eszközök szintjén, hanem az

emberi lélek számára, aki most már nem a földi valóságtól elkülönült szellemiséget igényel, hanem önállóan, saját erejéből akarja megpillantani a földi életben működő érzékfelettit, ami egyet jelenthet Föld és Ég igazi összekapcsolásával, a *mennyeik országa* eljövételével. A Grál-imagináció, a Grál keresése, a maga összes evilágian szent vonásával – természetesen az adott kor köntösébe öltöztetve – ennek az emberi újrafemelkedésnek a titkait mutatja fel (az ófrancia *graal* szó a latin *gradalis*, *gradualis* – lépcsős, fokozatos – megfelelője). (A Grál-imagináció 8. századi fölmerüléséről a később lejegyzett *Lestoire del Saint Graal* és a *Flore und Blanschefur* c. elbeszélésekben is olvashatunk. – Lásd: W. J. Stein, *Weltgeschichte*)

A Grál-imagináció és a Grál első földi megjelenésének történetét legkidolgozottabb formában a Parzival-eposz tartotta fenn, melyet a 13. század fordulóján írtak le. A Parzivalban lényegében a Grálhoz vezető út során fellépő lelki átélések fokozataival találkozunk, a naív faragatlanságtól az evilági *stratégiák* megismerésén át a mély életigazságok megértéséig és megcselekvéséig. A Parzival arról ad hírt – szemben a 869-es világtörténelmi fordulóponttal –, hogy bár küzdelmekkel teljes, sőt, átmenetileg járhatatlan (v.ö. a Grált Keletre vitték, *János pap országába*, mert Nyugaton veszély fenyegette), mégis létezik út a nyugati emberiség számára a teljes megismeréshez és élethez, a *grálhoz*. A Munsalvaesch (Mons silvaticus = *Erdős Hegy*) rengetegében rejlő Grálvárhoz, a magasabb emberi én megszületéséhez és vele az ego *sárkányának* legyőzéséhez vezető út titka később a 15-17. századtól kezd újra láthatóvá válni Nyugaton: ennek gyönyörű megnyilatkozása többek között a MONS PHILOSOPHORUM rózsakeresztes, azaz Grál-bölcsességgel átitatott képe. A hegy csúcsa fölött végül a *Kő* kiérdemelt elnyeréséből származó jótékony, segítő szellemi uralom jelképe, az *ÖRÖK ÉLET KORONÁJA* lebeg, a benne foglalt erők tökéletes anyagtalanságához híven. A Nap és a Hold ismét megjelennek, de már nem emberi, mikrokozmosz, hanem makrokozmosz értelemben. Utálnak a *Kő* centrális szimbolikájára, az első tavaszi újholdra, amelynek karéjában halványan ott dereng a hatalmas *ostya*, a Napnak a Földön áthatoló és a Hold által felfogott fénye, miként a halott Jézus Mária ölében, *Akinek szellemi fénye minden más fényt elhomályosít*.

Rudolf Steiner CHRISTIAN ROSENKREUTZ

(*Das esoterische Christentum und die geistige Führung der Menschheit* – előadásorozat; Neuchâtel, 1911 – részletek)

... Christian Rosenkreutz olyan individualitás, aki nemcsak akkor hat az emberekre, amikor fizikai létben él, hanem akkor is, amikor fizikailag nincs a Földön. Christian Rosenkreutz nemcsak fizikai erővel hat, hanem a fizikai erők felett álló magasabb erővel is. Az olyan emberek étertestéből, mint ő, erő sugárzik, és ez hat lelkünkre, szellemünkre. Meg kell ismernünk ezeket az erőket.